

Sygn. akt II USK 253/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku J. O.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o świadczenie w zbiegu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 września 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 3 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 3 grudnia 2019 r. oddalił apelację skarżącego J. O. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z 25 kwietnia 2019 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji pozwanego Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 28 grudnia 2018 r. Decyzją tą odmówiono ubezpieczonemu prawa do „trójzbiegu” renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z prawem do emerytury rolniczej i emerytury pracowniczej z ZUS na podstawie art. 26 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z art. 52 oraz art. 33 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ubezpieczony miał rentę inwalidzką rolniczą a później prawo do renty inwalidzkiej wypadkowej. Pozwany odmówił ubezpieczonemu dalszego

prawa do renty rolniczej w sytuacji zbiegu z emeryturą rolniczą (decyzją z 24 maja 2018 r.). Ubezpieczony nabył też prawo do emerytury powszechnej z ZUS.

Sąd stwierdził, iż ubezpieczonemu nigdy nie przysługiwało prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego, a zatem w sprawie nie ma zastosowania art. 26 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Natomiast w miejsce renty rolniczej ubezpieczonemu z urzędu przyznano emeryturę rolniczą (art. 22 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Ubezpieczony ma prawo do wypłaty emerytury rolniczej i do emerytury pracowniczej. Sąd zauważył, że we wcześniejszym stanie prawnym obowiązywał w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników przepis art. 33 ust. 3, zgodnie z którym w razie zbiegu prawa do renty rolniczej z ubezpieczenia, jeżeli całkowita niezdolność do pracy powstała w wyniku wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, z prawem do emerytury z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się wyższe świadczenie w całości i połowę drugiego świadczenia. Przepis ten został jednak uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r. na mocy art. 33 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. 2008 r. Nr 228, poz. 1507 ze zm.), a zatem nie znajduje zastosowania w realiach rozpoznawanej sprawy. Zgodnie z obowiązującym od 2 maja 2004 r. przepisem art. 33 ust. 4 pkt. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia z prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej. Ubezpieczonemu nigdy nie przysługiwało z systemu powszechnego prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy. Wskazany przepis, odsyłający do art. 26 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, nie znajduje więc zastosowania do sytuacji wnioskodawcy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wobec występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398¹¹ § 1 k.p.c.). W uzasadnieniu wniosku podano zaś co następuje – *„Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 KPC Sąd Najwyższy*

przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Niniejsza skarga zasługuje na przyjęcie do rozpoznania, ponieważ jest oczywiście uzasadniona. Zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania, tj. art. 378 § 1 i art. 382 KPC, ponieważ sąd II instancji nie rozpoznał wszystkich zarzutów apelacyjnych podniesionych przez wnioskodawcę w apelacji, a więc doszło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej sądu II instancji. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 31.10.2005 r., IV CK 385/05 (Legalis) przyjął, że brak merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w odniesieniu do większości zgłoszonych w apelacji zarzutów jest takim naruszeniem przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, ponieważ w tej sytuacji zaskarżone orzeczenie stwarza jedynie pozory przeprowadzenia kontroli instancyjnej przez sąd II instancji. Zaskarżone orzeczenie sądu II instancji narusza także art. 386 § 1 i art. 385 KPC. Wobec powyższego wniosek o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konieczny i uzasadniony. Przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania na rozprawie wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczące możliwości przyznania trój zbiegu świadczeń, tj. z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej, z prawem do emerytury rolniczej oraz emerytury pracowniczej z ZUS”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Negatywna ocena wynika z mankamentów metodycznych i merytorycznych.

Brak jest we wniosku pierwszej podstawy przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Odwołanie do istotnego zagadnienia prawnego jest jedynie hasłowe. Istotne zagadnienie prawne nie zostało sformułowane. Wymagałoby też odpowiedniej analizy prawa, orzecznictwa a nawet doktryny, po której to wpierw sam skarżący mógłby stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy. Ogólne wskazanie na kwestię zbiegu świadczeń „z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy

rolniczej, z prawem do emerytury rolniczej oraz emerytury pracowniczej z ZUS” nie jest wystarczające do stwierdzenia istotnego zagadnienia prawnego.

Podobna ocena odnosi się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący poprzestaje na przepisach procesowych co już z tej przyczyny nie pozwala stwierdzić, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. O wyniku sprawy decyduje prawo materialne, gdyż to ono określa prawo (uprawnienie) lub jego brak. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący nie zarzuca naruszenia prawa materialnego. Na etapie przedsądu nie ocenia się zarzutów podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 k.p.c.), czyli również zarzutów podstawy materialnej skargi (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Podstawy kasacyjne stanowią odrębną część skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie zastępują zatem podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia. Reżim odrębności podstaw kasacyjnych i podstaw przedsądu odnosi się również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna podstawa przedsądu ma na uwadze indywidualny interes skarżącego w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący we wniosku powinien więc samodzielnie (odrębnie od zarzutów podstaw kasacyjnych) wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. O podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. decyduje wszak dopiero aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Brak jest tego we wniosku. Innymi słowy zarzuty procesowe, bez powiązania z prawem materialnym, nie składają się na oczywistą zasadność skargi, gdy rozstrzygnięcie w sprawie zależy od prawa materialnego. Taka zależność wynika z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Znaczenie ma dopiero naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Jak wskazano o wyniku sprawy decyduje prawo materialne. Skoro taką miarą ocenia się zarzuty procesowe podstawy kasacyjnej, to tym bardziej jest wymagana w odniesieniu do zarzutów procesowych podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Ponadto zarzuty procesowe są bardzo ogólne. W przypadku zarzutu naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. wymaga się wskazania (skonkretyzowania nawet *in extenso*) zarzutu apelacji, który nie został rozpoznany przez sąd drugiej instancji

i wykazania, że to zaniechanie miało wpływ na wynik sprawy. Również w przypadku zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. wymaga się wskazania który zebrany materiał został pominięty przez sąd drugiej instancji i wykazania, że miało to wpływ na wynik sprawy. Zarzuty wniosku są w tym zakresie ogólne. Niemniej w sprawie nie ustalono, iżby skarżący był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego (powszechnego), co oznacza, że nie miała zastosowania regulacja z art. 26 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).